

2 | רשימת שגרות פדגוגיות

לקט שגרות פדגוגיות הרלוונטיות להדרכה פדגוגית בהתנסות הקלינית של סטודנטים להוראה

ערוך מתוך:

לינק למאמר באנגלית

Burns, R., Jacobs, J., & Yendol-Hoppey, D. (2020). A Framework for naming the scope and nature of teacher candidate supervision in clinically-based teacher preparation: Tasks, high-leverage practices, and pedagogical routines of practice. *The Teacher Educator*, 55, 214-238

מוקד הפעילות בין-אישי ורגשי

1

יצירת תרבות של קולגיאליות

1. להשתתף בתהליכי פיתוח מקצועי (סדנאות, הכשרות, כנסים) בהרכב משותף של הסטודנטים להוראה, המורים המכשירים בתוך בית הספר, והמדריכים הפדגוגיים מן המוסד האקדמי המכשיר (להלן: שלושת השותפים).
2. לאזן בין תהליך קבוצתי לבין עידוד חשיבה עצמאית.
3. להיות פתוחה ומודעת לאי-הסכמות העלולות להתעורר בקרב המשתתפים עקב הבדלים בתפיסות ובגישות פדגוגיות.
4. לאמן את הסטודנטים להוראה איך להשתמש בשפה מקצועית בשיחות ובדרכי תקשורת אחרות.
5. ליצור ביחד לוח זמנים לתצפיות, בהתאם לצרכים של כל שלושת השותפים.
6. להאציל אחריות בישיבות, במפגשי קהילות למידה מקצועיות (PLCs) וכדומה, באמצעות מינוי לתפקידים.
7. לעסוק בפרויקטים משותפים של מחקר עם המורים המכשירים ועם סטודנטים להוראה.
8. להזמין את הסטודנטים להוראה להשתתף בעבודת המורה באתר בית הספר.
9. למקם את עצמך (מדריכה פדגוגית) כלומדת וכקולגה, שבתחילת העבודה המשותפת מקשיבה ומאפשרת לאחרים לדבר עד שמזהה את החוזקות שיש להם.
10. לספק לסטודנטים להוראה זמן ומקום להכיר זה את זה, לדון בחוויות וליצור מערכות יחסים עם עמיתיהם.
11. לשתף פרסומים מחקריים עם המורים המכשירים.
12. לעבוד על מסמכים (טופסי הערכה, מערכי שיעור) בפלטפורמות שיתופיות כך שכל השותפים יוכלו לערוך אותם ולראות התייחסות והערות של אחרים.
13. להשתמש בשיחות בכיני גוף ראשון רבים ("אנחנו"), במקום בגוף ראשון יחיד ("אני") או בגוף שני יחיד ("אתה").
14. לבקר בבתי ספר ובכיתות מדי שבוע (לא רק ביקור חד-פעמי), לבדוק התקדמות, לשאול שאלות, לתכנן ביחד שיעורים, ולחזק את הקשרים עם המורים המכשירים בבית הספר, כדי לערב את כולם בצמיחה ובהתפתחות של הסטודנטים להוראה.

מוקד הפעילות בין-אישי ורגשי

1

סיוע למורים המכשירים ולסטודנטים להתמודד עם מתחים

פיתוח שיבוצים איכותיים

15. להדגיש את ההיבטים המלמדים והמעצימים בסיטואציות מורכבות.
16. לאפשר ולקדם שיחות על המטלות, הציפיות והדרישות של המוסד האקדמי המכשיר (למשל, היקף ורצף), עם הסטודנטים להוראה ועם המורים המכשירים בבית הספר.
17. לתת לסטודנטים להוראה לבצע "בדיקת ברומטר" רגשית.
18. להציע תמיכה מיידית למורים המכשירים כאשר הם מתקשים עם הסטודנטים שלהם להוראה (למשל, שיחות טלפון ודוא"ל בזמן נוח להם).
19. לשלב הומור בשיחות.
20. לחזק את יכולותיהם של הסטודנטים באמצעות אמירות מעודדות, ולדרבן אותם להתנסות, להסתגל ולקחת סיכונים.
21. ללמוד לפני השיבוץ מהם הצרכים וההעדפות של הסטודנט (מרחק נסיעה, נגישות לתחבורה, וכדומה).
22. לקבץ כמה סטודנטים בבית ספר אחד, ולא באתרים רבים, כדי לאפשר עבודה מעמיקה וזמן להבנת ההקשר הבית-ספרי וההקשר הכיתתי.
23. ליצור קשרים בין הסטודנטים להוראה לבין המורים המכשירים, בהקשרים שונים.
24. להכין חוברת הדרכה שתבהיר את התפקידים, התהליכים ודרכי העבודה של השותפים לתוכנית ההתנסות.
25. לצוות מורה מכשיר לסטודנט על בסיס ידע מוקדם על כל אחד מהם (ציפיות, מטרות המועמד להוראה, השקפות עולם וכיו"ב).
26. לפתח תהליכי בחירה של מורים מכשירים על בסיס ניסיון, מוניטין, יכולת להדגים פרקטיקה, ונכונות לעסוק בתפקיד.
27. לקיים מפגשי שותפות סדירים המוקדשים לסיעור מוחות, לקביעת יעדים ומטרות וליצירת הסכמות.
28. ליצור תהליך מקדים של גיבוש חזון משותף עם המורים מכשירים.
29. לשוחח על תפקידים ותחומי אחריות, ולהגדיר ביחד ציפיות ברורות וגלויות, מדידות ובנות השגה, עבור הסטודנטים להוראה ועבור המורים המכשירים בבית הספר.
30. לספק למורים המכשירים פיתוח מקצועי שוטף ונגיש (למשל קורסים לתואר שני, סדנאות, ספרות) על הדרכה בהתנסות קלינית.
31. להכיר בצרכים השונים של המורה המכשיר ושל המדריכה הפדגוגית: המורה המכשיר נותן עדיפות לתלמידים מגן חובה עד כיתה י"ב, והמדריכה הפדגוגית נותנת עדיפות לסטודנטים להוראה.
32. להעביר סטודנט לכיתה אחרת או לבית ספר אחר רק לאחר שמוצו כל האפשרויות לפתור בעיות או קונפליקטים.
33. לעבוד עם אותם הסטודנטים לאורך זמן.
34. לבקש מהסטודנטים לספר על עצמם ועל ההתנסויות שלהם בעבר, כדי להכיר אותם ואת צורכיהם כלומדים מבוגרים.
35. לפתוח את המפגשים בפעילויות חברתיות המסייעות לבנות קהילה.
36. ליצור קשר ראשוני עם מנהלי בתי הספר, עם המורים המכשירים, ועם הסטודנטים, עוד לפני פתיחת הסמסטר.
37. לקיים מפגש ראשון בין הסטודנטים להוראה לבין המורים המכשירים והנהלת בית הספר.
38. להבין שהסטודנטים נמצאים במקום פגיע ורגיש, ושכדי להקל עליהם חשוב לשתף אותם, כמדריכה פדגוגית, באמונות שלך ובניסיון רלוונטי שלך.

פיתוח היכרות בין-אישית

מוקד הפעילות תוכן והוראה

2

מתן משוב ממוקד על ההוראה

1. כשנותנים משוב, להתמקד בתחום אחד או שניים של צמיחה.
2. להתמקד בסיוע לסטודנט, בתמיכה בו ובהדרכתו, ולא "בפיקוח".
3. לתת משוב המתמקד בחוזקות של הסטודנטים ובצרכים שלהם.
4. לתת דוגמאות קונקרטיות כהצעות לשיפור.
5. בשיחות ובמשוב לסטודנטים, לעזור להם להבין את הצרכים הייחודיים של התלמידים (למשל, תלמידים עם לקויות, תלמידים הלומדים אנגלית, מתבגרים).
6. להתכונן לשיחות רפלקטיביות על פרקטיקה באמצעות איסוף נתונים, תיעוד והערות שנכתבו בזמן הצפייה.
7. בזמן התצפית לרשום הערות באופן חופשי או באמצעות כלי מובנה, כדי לתמוך בדיון שייערך בהמשך.
8. לתת משוב מידי ומתקן.
9. לתת משוב בכתב ובעל פה. המשוב צריך להסתמך על נתונים, להיות ספציפי, להינתן בזמן, להיות תכליתי וממוקד בנושאי פרקטיקה, ועליו להיות קשור אל ציפיות שהוגדרו.
10. להשתמש בניסוחים לא מאיימים, כגון "חשבת ש..." או "אולי כדאי..."
11. לאפשר לסטודנטים להוראה להתחבט ולהתמודד עם החלטות.
12. לשאול שאלות מסוגים שונים (למשל שאלות פתוחות, שאלות העמקה, שאלות הבהרה).
13. לשאול את הסטודנטים שאלות כדי לברר איתם יחד את הסיבות לכך ששיעורים היו מוצלחים, ומדוע היו קשיים – כשהיו כאלה.
14. להתבונן עם הסטודנט יחד על היבט ספציפי של פרקטיקה שמבוצע על ידי המורה המכשיר. לאחר מכן לאפשר לסטודנט להוראה ללמד את הפרקטיקה הזאת בעצמו, ולצפות בו בעת הביצוע.
15. לדון בסוגיות ובמתחים הנחווים בבית הספר, לחקור אותם ולהתייחס אליהם.
16. לזהות פער בין אמונות או תפיסות של הסטודנט לבין פרקטיקה כלשהי, ולדון עימו בנושא.
17. לנהל (כלומר, הסטודנטים להוראה והמורים המכשירים) יומן רפלקטיבי משותף על מחשבות, תחושות, ואמונות הנוגעות לעצמך, לפרקטיקה ולחברה.
18. לתת לסטודנטים להוראה להכין תלקיטים (פורטפוליו) של ההתנסויות הקליניות והקורסים התאורטיים, לצורך רפלקציה על ההתקדמות שלהם.
19. לתת לסטודנטים להוראה לצפות זה בזה.
20. לסייע לסטודנטים להוראה למלא תפקיד פעיל בצמיחה המקצועית של עצמם, באמצעות ביצוע הערכה עצמית, ניהול שיחות רפלקציה, הצבת יעדי ביצוע ופיתוח תוכנית פעולה.
21. לנהל שיחות סדירות ושוטפות על סוגיות ספציפיות של פרקטיקה, כדי לאתגר את החשיבה של הסטודנטים להוראה. במהלך השיחה חשוב לשים לב גם לצרכים הרגשיים שלהם.
22. להדגים תהליך של רפלקציה באמצעות הצעת פרשנויות ונקודות מבט חלופיות.
23. לקרוא ספרות המעוררת דיון על אמונות, על זהות מקצועית, על פרקטיקה ועל חברה.
24. לדרוש מן הסטודנטים להשתמש בשיח מנומק – מדוע בחרו בדרך הוראה מסוימת, מה ההשפעה של ההקשר על הבחירה וכד'.
25. לחשוב בקול רם על פרקטיקה ועל קבלת החלטות פדגוגיות.
26. להשתמש בדוגמאות אותנטיות מן ההתנסויות של הסטודנטים, כדי לעורר דיונים ולפתח מקרי מבחן.

טיפוח חשיבה רפלקטיבית

מוקד הפעילות תוכן והוראה

2

27. להשתמש בדמיון מודרך כדי לשחזר אירועים קודמים ולשחק מחדש סיטואציות.
28. להשתמש בגישות שונות של למידה מקצועית עבור הסטודנטים (למשל קהילות למידה מקצועית, לימוד שיעור, לימוד משותף של ספר, סבבי הוראה).
29. להשתמש בפרוטוקולים שינחו את השיחות.
30. לבקש מהסטודנט לחזור על דברים במילים שלו כדי לוודא שהבין.
31. להשתמש בסרטי וידאו כרזים לשיחה ולרפלקציה (למשל, לתת לסטודנטים להוראה לבחור קטעי וידאו של הוראה לצורך קיום דיון, לצפות בקטעי וידאו ביחד, לנתח ייצוג).
32. לשאול שאלות המסייעות לסטודנטים לשיים ולנתח פרקטיקות מהשיעור.
33. לשלב בין למידה מקוונת ללמידה פנים-אל-פנים.
34. ללמד בצמד עם הסטודנטים להוראה.
35. לקיים מפגשים קבועים עם הסטודנטים והמורים המכשירים כדי לדון בנושאים של פדגוגיה ופרקטיקות הוראה.
36. להשתמש בכלים (דוגמת מדריך לרפלקציה על שיעור, מדריך שטח) כדי למקד את הסטודנטים בלמידה.
37. לשתף את הסטודנטים להוראה בקבוצות מקצועיות (כמו פורומים דיגיטליים) כדי להעמיק את השיחות העוסקות בתכנון הוראה.
38. להציע תבנית מוגדרת ("טמפלייט") לתכנון שיעור.

טיפוח קשרים בין תאוריה לפרקטיקה

חיזוק בנוגע לתכנון תוכנית הלימודים

